



FUNDACIÓ
ÒPERA
CATALUNYA

ÒPERA CATALUNYA
35è CICLE
ÒPERA A SABADELL
40a TEMPORADA



MADAMA BUTTERFLY

de G. Puccini



Fundació **FLUIDRA**

Llegat Joan Planes

**Compromesos
amb la piscina solidària,
l'aigua i la cultura**

www.fundaciofluidra.org

 @fundaciofluidra

Òpera per a tothom

Granollers, Reus, Girona, Figueres, Lleida, Tarragona, Viladecans, Sant Cugat del Vallès, Cornellà de Llobregat, Manresa, Vic, Santander, Barcelona...

Aquesta xarxa de 14 ciutats teixida des del cor tèxtil de **Sabadell** està de celebració.

Plegats, tenim l'alegria d'oferir als espectadors de les nostres ciutats, i de tot Catalunya, la quarantena edició d'una proposta única, construïda amb un model compartit i singular del qual estem orgullosos: **Una temporada d'òpera propera. Un vestit a mida de les nostres ciutats, teatres i, sobretot, persones.**

La Temporada d'Òpera a Catalunya vol ser, un any més, el projecte necessari que fa 41 anys va albirar la nostra fundadora, Mirna Lacambra. Això és, una companyia que oferís òpera de gran format amb uns **valors senzills i honestos: qualitat, proximitat amb el públic, ambició, professionalitat, democratització, creació d'oportunitat i descentralització.** Una òpera feta des de les nostres ciutats per a les nostres ciutats i els seus habitants. Una òpera **basada en la participació col·lectiva d'espectadors, professionals, teatres, institucions públiques i patrocinadors.**

Des dels Amics de l'Òpera de Sabadell, primer, i ara des de la Fundació Òpera a Catalunya treballem per vertebrar el país mitjançant la cultura, a través d'un model que faciliti l'accés a les platees dels nostres teatres i que ofereixi grans produccions a mida de les seves necessitats.

Així mateix, ens comprometem amb el **creixement professional acompanyant les carreres dels nostres cantants, músics i equips tècnics.** Aquest model ha fet possible l'impuls del talent jove més enllà de les nostres fronteres i també ha permès la **creació de formacions musicals estables i pioneres com l'Orquestra Simfònica del Vallès o el Cor dels Amics de l'Òpera de Sabadell.**

Ho fem realitat gràcies a la complicitat del **Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya** i de la **Fundació Banc Sabadell**, amb el suport de la **Fundació Fluidra** i la **Diputació de Barcelona**, amb l'acompanyament de l'**Ajuntament de Sabadell** i el **Ministeri de Cultura**. Ho fem possible, sobre tot, gràcies al compromís de les 14 ciutats i els milers d'espectadors que viuen la temporada en primera persona, any rere any, com un projecte propi.

Tots junts som Òpera a Catalunya: Un model innovador en la gestió que implica les administracions, les ciutats, les fundacions empresarials i que compta amb dues entitats de referència al sector cultural com són la Simfònica del Vallès i els Amics de l'Òpera de Sabadell.

Tot això és important per a nosaltres, però per sobre de tot volem compartir i encomanar bona òpera, experiències úniques i moltes emocions.

Ara i sempre: Òpera per a tothom!

Fundació Òpera a Catalunya



FUNDACIÓ ÒPERA CATALUNYA

Som



Associació d'Amics
de l'Òpera de Sabadell

Orquestra
simfònica
del Vallès

B Sabadell
Fundació

Fundació
FLUIDRA
Llegat Joan Planes

Amb el suport de



Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura



Ajuntament
de Sabadell



Diputació
Barcelona



GOVERN DE L'ESPAÑA
MINISTERIO DE CULTURA Y DEPORTE

inaem
INSTITUTO NACIONAL DE ARTES ESCENICAS



Diputació Tarragona

Teatres Adherits al Circuit Òpera a Catalunya

Sabadell – Teatre La Faràndula

Barcelona – Palau de la Música Catalana

Cornellà de Llobregat - Auditori de Cornellà

Figueres – Teatre Municipal El Jardí

Girona – Teatre Municipal

Granollers – Teatre Auditori

Lleida – Teatre de La Llotja

Manresa – Teatre Kursaal

Reus – Teatre Fortuny

Sant Cugat del Vallès – Teatre-Auditori

Tarragona – Teatre Tarragona

Vic – Teatre L'Atlàntida

Viladecans – Atrium

Santander – Palacio de Festivales de Cantabria

Mitjans oficials

L'AVANGUARDIA

Cat  música

Membre de

ópera xxi

Mitjans col·laboradors

Diari de Sabadell

440

 Ràdio
Sabadell

REVISTA
MUSICAL
CATALANA

NÚVOL

3

Entitats col·laboradores

 institut
ramon llull

 Àptima
Centre Clinic
MútuaTerrassa

 moventia
de moviment des del 1985

CARLOTA SEGALÀ
d.a. 2014


 BENVIC

Fotografies: David Ruano, Antoni Bofill i arxiu Palau de la Música Catalana

Redacció: Jaume Radigales i Jordi Torrents | **Maquetació:** Maite Sabalette | **Dipòsit legal:** B-4087-2023

www.operacatalunya.cat



Fundació Òpera a Catalunya



La Fundació Òpera a Catalunya (FOC) s'ha constituït com l'instrument necessari per garantir la continuïtat i creixement del cicle Òpera a Catalunya, liderat durant 40 anys per l'Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell (AAOS).

La FOC va néixer de la suma de forces de quatre institucions de referència en l'àmbit cultural: l'Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell, l'Orquestra Simfònica del Vallès, la Fundació Banc Sabadell i la Fundació Fluidra. Dues entitats líder en el desplegament de la música i la cultura al territori català des de la iniciativa civil i dues fundacions empresarials cabdals en el desenvolupament del país mitjançant la música i la cultura com a eixos principals.

Totes quatre entitats tenen l'origen i la seva seu a la ciutat de Sabadell i mantenen una llarga trajectòria de compromís amb la cultura a tot el territori català.

Els objectius de la FOC són la creació, producció, direcció, exhibició i comunicació de les produccions operístiques i líriques donant continuïtat a l'activitat actual. D'aquesta manera, promou el Cicle Òpera a Catalunya amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat, l'Ajuntament de Sabadell, el Ministerio de Cultura-INAEM, la Diputació de Barcelona i altres institucions, i amb el suport de diferents patrocinadors, col·laboradors i mecenes.

I sempre tenint present la consolidació i impuls com a centre de producció operística i simfònica arrelat a la ciutat de Sabadell, com a motor que dona servei a tot el territori català i com a eina de democratització, proximitat, accessibilitat i articulació territorial mitjançant la música. Formen part del circuit d'Òpera a Catalunya les ciutats de Sabadell, Sant Cugat del Vallès, Manresa, Granollers, Reus, Girona, Vic, Tarragona, Lleida, Viladecans, Figueres, Tortosa, Barcelona, Cornellà de Llobregat i Santander.

L'important llegat històric de l'AAOS ens compromet a seguir treballant amb la màxima dedicació i potenciant-ne els valors, rigor, qualitat i vocació de millorar la iniciativa privada, l'emprenedoria, l'arrelament a la societat, la potenciació dels joves talents, la sostenibilitat, l'eficiència i la responsabilitat. La FOC vol esdevenir, per tant, una institució de referència, estratègica i de prestigi, atractiva per a públic, programadors, institucions, patrocinadors i artistes en els pròxims anys.

FUNDACIÓ ÒPERA A CATALUNYA

PATRONAT DE LA FUNDACIÓ

President

Joan Planes, Fundació Fluidra

Presidenta d'Honor i Directora Artística

Mirna Lacambra

Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell

Mirna Lacambra

Orquestra Simfònica del Vallès

Jordi Cos

Fundació Banc Sabadell

Miquel Molins

Fundació Mirna Lacambra- Xavier Gondolbeu

Antoni Quintana

Lynn Barton

Francesc Casas

Xavier Servat

Secretària

Elena Parera

Director General

Oscar Lanuza

Comissió Executiva

Mirna Lacambra

Jordi Cos

Oscar Lanuza

Elena Parera

David Martí

Jordi Torrents

Xavier Servat

EQUIP FOC

Direcció artística

Mirna Lacambra

Direcció general

Oscar Lanuza

Direcció musical

Daniel Gil de Tejada

Cap tècnic i producció

Raül Vilasis

Administració i coordinació

Francesca Gutiérrez

Regidor d'escenari i producció

Jordi Galobart

Coordinació de producció

Esperança Vergés

Desenvolupament estratègic

Martina Ribalta

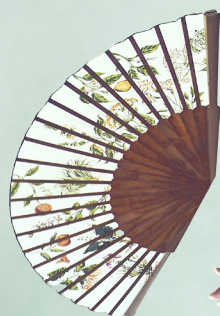
Comunicació i públics

Blanca de Carreras

Neus Casso

Responsable de projectes d'innovació i socioeducatius

Jordi Cos



FEBRER 2023

SABADELL

Teatre La Faràndula

Dc 15 febrer · 20h

Dv 17 febrer · 20h

Dg 19 febrer · 18h

REUS

Teatre Fortuny

Dm 21 febrer · 20.30h

SANT CUGAT

DEL VALLÈS

Teatre-Auditori

Dv 24 febrer · 20h

BARCELONA

Palau de la

Música Catalana

Ds 25 febrer · 18.30h

VIC

Teatre L'Atlàntida

Dg 26 febrer · 18h

MARÇ 2023

MANRESA

Teatre Kursaal

Dc 1 març · 18h

GIRONA

Teatre Municipal

Dv 3 març · 20h

GRANOLLERS

Teatre Auditori

Dg 5 març · 18h

VILADECANS

Atrium

Dv 10 març · 20h

LLEIDA

Teatre de la Llotja

Dg 12 març · 18h

TARRAGONA

Teatre Tarragona

Dv 17 març · 19h

CORNELLÀ

Auditori

Dg 19 març · 18h

MADAMA BUTTERFLY

de Giacomo Puccini (1858 – 1924)

Òpera en tres actes (Sobretitulada en català).

Text de Giuseppe Giacosa i Luigi Illica, basat en l'obra de teatre *Madame Butterfly: A Tragedy of Japan*, de David Belasco, i en el conte *Madame Butterfly*, de John Luther Long.

Estrenada al Teatro alla Scala de Milà el 17 de febrer de 1904.

Cio-Cio-San

Tina Gorina (Funcions de Sabadell, Reus i Vic)

Carmen Solís

B. F. Pinkerton

Enrique Ferrer

Sharpless

Manel Esteve

Suzuki

Anna Tobella

Goro

Jorge Juan Morata

Il Principe Yamadori

Joan Garcia Gomà

Lo Zio Bonzo

Juan Carlos Esteve

Kate Pinkerton

Laura Obradors

Il Commissario Imperiale

Alejandro Chelet

Yakusidé

Fabián Reynolds

L'Ufficiale del Registro

Jordi Ferrer

Mare Cio-Cio-San

Esperança Vergés

Tieta Cio-Cio-San

Adriana de León

Cosina Cio-Cio-San

Eugènia Montenegro

Esther de Santos

Dolore

Natalia Holgado

Cor Amics de l'Òpera de Sabadell

Orquestra Simfònica del Vallès

Direcció musical

Sergi Roca Bru

Direcció del cor

Daniel Gil de Tejada

Direcció d'escena

i vestuari

Carles Ortiz

Assistent a la

direcció d'escena

Esteve Gorina

Disseny d'escenografia

Regidor d'escenari

Jordi Galobart

Mestres assistents

musicals

Andrea Álvarez

Juli Rodríguez

Traducció sobretitulat

Jordi Torrents

Adaptació sobretitulat

Glòria Nogué

Realització escenografia

i maquinària

Raül Vilasis

Berta Vidal

Joan Buisan

Isabel Marset

Francisco Castro

Pere Sanchez

Joan Alabert

Il·luminació

Nani Valls

Vestuari

FOC

Realització vestuari

M. Carmen Muñoz

Eva Selma

Núria Vintró

Maquillatge i Perruqueria

Amparo López González

Júlia Ramírez

Nerea Fernández

Producció

**Fundació Òpera
a Catalunya**

L'heroïna que faltava

Jaume Radigales

Professor de la Universitat Ramon Llull i crític musical

Quan, el 17 de febrer de 1904, els espectadors de La Scala de Milà van llençar a Puccini tota mena d'insults, llufes, burles i acudits durant la primera representació de *Madama Butterfly*, ignoraven que es trobaven davant d'una de les deu òperes que en un futur no massa llunyà esdevindria una de les més representades arreu del món. I així segueix, gairebé 120 anys després d'aquella sorollosa i fracassada estrena.

Puccini havia ja regalat les desgràcies de Manon Lescaut en les desertes terres de Luisiana, morta “sola, perduda, abandonada”; ja havia fet escopir sang a una cosidora anomenada Lucia però que tothom coneixia com a Mimì, i que expiraria en una mansarda del Barri Llatí de París davant de la desesperació del bohemí Rodolfo; i també havia fet saltar pels merlets del castell de Sant'Angelo una Floria Tosca que sempre havia viscut d'art i d'amor. Abans d'una xinesa Turandot amb el binomi Turandot-Liù, faltava l'heroïna oriental, que no podria viure amb honor una vida sense honor. I aquesta no seria altra que Cio-Cio-San, la “Butterfly” rebatejada així per Pinkerton, un nord-americà sense escrúpols, oficial de la marina i segurament entomòleg de professió i sense problemes a l'hora de clavar a una esposa obtinguda per interessos la fatal agulla que la du a una mort tràgica: un suïcidi ritual, amanit per unes notes de ressonàncies veritablement nipones, com a reflex del que és una òpera verista amb tots els ets i uts.

**L'heroïna oriental,
que no podria viure amb honor
una vida sense honor.**

La música de Puccini, a més de despertar emocions és emoció en si mateixa.

Ja ho havia dit el Pròleg a l'inici de *Pagliacci* de Leoncavallo: "l'autor ha buscat mostrar-vos un tros de vida". I això tan sols es pot fer des de la veritat, si més no musical: si l'obra s'ambienta al Japó, Puccini havia de recórrer a documentació sobre la música del país del sol naixent. I així va ser. Hi havia, però, un problema, el mateix de *La bohème*: com canta una moribunda, sense desafiar la més elemental de les lleis humanes, que impedeix cantar una tísica o una esventrada? La resposta està en dues paraules clau: emoció i melodrama.

Mestre del melodrama apoteòsic i conscient que la música, a més de despertar emocions és emoció en si mateixa, Puccini es va limitar a seguir els seus instints i a servir la pobra Cio-Cio-San amb una de les músiques més inspirades del compositor de Lucca. El resultat: les emocions i els mocadors que afluoren, amb els llagrims-lls humitejats, després de cada representació de *Madama Butterfly*. Amb l'excepció d'aquell fatídic 17 de febrer de 1904, després del qual Puccini prendria bona nota i reformaria (parcialment) una partitura destinada a ser un dels seus grans èxits, encara avui. No és per menys.

MADAMA BUTTERFLY

*L'acció és a Nagasaki (Japó),
a principis del segle XX*

Acte I

En un turó sobre Nagasaki, on diversos vaixells de la marina dels Estats Units estan fondejats, un dels oficials, el tinent Benjamin Franklin Pinkerton, coneix de primera mà les peculiaritats de la casa japonesa que acaba de comprar. S'obre i es tanca a plaer, de manera que la casa es transforma constantment (*E soffito e pareti*). Qui li ensenya l'habitable és un intermediari de matrimonis anomenat Goro. Pinkerton, a més de la casa, ha comprat una esposa: el seu nom és Cio-Cio-San, però és coneguda com a “Butterfly” (papallona). Mentre Pinkerton espera per celebrar el casament, Goro li presenta els servents de la casa, una de les quals és la fidel Suzuki (*Sorride Vostro Onore?*).

Sharpless, el cònsol dels Estats Units a Nagasaki, arriba a la casa per assistir a la cerimònia (*E suda e arrampica!*). Els dos americans brinden pel seu país, mentre Pinkerton explica la seva particular filosofia de la vida (*Dovunque al mondo lo Yankee vagabondo*). El cònsol, però, s'amoïna en veure el concepte del matrimoni que té Pinkerton: per a ell, aquest casament amb la noia japonesa no és més que un entreteniment. El casament de veritat el farà més endavant, amb una autèntica noia americana. Sharpless ha sentit la veu de Butterfly en el consolat i sap que la noia és sincera (*Ed è bella la sposa?*). Per això adverteix Pinkerton que no fereixi els seus sentiments (*Sarebbe gran peccato*).

Arriba el seguici de la núvia, una nombrosa comitiva de parents i amics (*Quanto cielo! Quanto mar!*). Amb molta cerimònia, Butterfly conversa amb els dos americans (*Gran ventura*). Quan li pregunten l'edat confessa tenir quinze anys. El seu pare és mort (Goro afegeix discretament que va ser per invitació del mikado, l'emperador) i, com que la situació de la família és precària, ella ha hagut de treballar de geisha (*E abbiám fatto la gheschia*). Els seus familiars i amics fan molt de soroll i Pinkerton ho observa tot molt divertit.

Per a Butterfly el matrimoni és completament seriós i manifesta un extremat respecte per Pinkerton. Explica que ha anat a la missió cristiana, on s'ha convertit per, d'aquesta manera, adorar el mateix déu que el seu marit (*Ieri son salita tutta sola*). El Comissari Imperial i l'Oficial del Registre porten a terme el casament (*È concesso al nominato*). Un cop acabat, marxen acompanyats pel cònsol que, una vegada més, recomana a Pinkerton que tracti la noia correctament i no li faci mal (*Giudizio!*).

Apareix de sobte el Bonze, sacerdot budista oncle de la noia. Aquest ha descobert que Butterfly ha esdevingut cristiana i ho denuncia públicament amb molt de rebombori (*Cio-Cio-San! Abbominazione!*). Pinkerton el fa fora (*Sbarazzate all'istante*). Els parents i amics de Butterfly se'n van tot renegant d'ella (*Ti rinneghiamo!*). Cio-Cio-San roman tota plorosa.

Pinkerton la consola (*Bimba, bimba, non piangere*) i, mentre cau la nit (*Viene la sera*), en un impressionant duo d'amor, la sedueix completament i entren a la casa, on ella s'entregarà (*Bimba dagli occhi pieni di malia*).

Acte II

Han passat tres anys des que Pinkerton va marxar de Nagasaki i només Suzuki es va quedar amb Butterfly. La situació és desesperada, però Butterfly es conforma estant a la casa i esperant Pinkerton, convençuda que el seu marit ha de tornar (*Un bel di vedremo*).

Arriba Sharpless (*Chiedo scusa*), amb una carta de Pinkerton per llegir-la a Cio-Cio-San, però la lectura és constantment interrompuda pels comentaris de la noia i, finalment, per l'arribada del Príncep Yamadori, que vol casar-se amb ella (*Yamadori, ancor le pene*). Ella, però, el refusa perquè diu que continua casada amb Pinkerton i, com a tal, les costums japoneses no li afecten, sinó només les lleis americanes.

Sharpless continua amb la carta, però no la pot acabar (*Ora a noi*). Finalment pregunta a la noia què faria si Pinkerton no tornés. La simple idea la deixa sense paraules i, perquè el cònsol quedi convençut, li presenta el seu fill (*E questo?*). Pinkerton no sap res del nen i Sharpless es compromet a fer-li arribar les notícies. Butterfly està convençuda que això el farà tornar.

El canó del port és disparat, senyal d'arribada d'un vaixell (*Il cannone del porto!*). Butterfly i Suzuki observen des de la terrassa. Amb el llarga-vistes, Butterfly pot veure que es tracta de la canonera "Abraham Lincoln", el vaixell de Pinkerton. Butterfly se sent vindicada i, juntament amb la serventa, decora tota la casa amb flors del jardí a fi de donar la benvinguda al seu espòs (*Scuoti quella fronda di ciliegio*). Butterfly, a més, ordena Suzuki que la vesteixi com el dia del casament i, mentre es fa de nit, fa tres forats a la paret: un per a ella, l'altre per a Suzuki i el tercer per al seu fill. A través dels forats podran observar l'arribada de Pinkerton a la casa (*Coro a bocca chiusa*).



Acte III

Es fa de dia i Butterfly encara està esperant. Suzuki i el nen s'han adormit. La sortida del sol desperta la serventa (*Già il sole!*), que convenç Butterfly per portar el nen a descansar.

Arriben Pinkerton i Sharpless. Troben Suzuki, però li diuen que no desperti la senyora (*Chi sia?*). Suzuki deixa clara a Pinkerton la força de la devoció de Butterfly per ell. Però de sobte veu una dona esperant fora: és Kate Pinkerton, l'esposa, americana, de l'oficial. Pinkerton i la seva dona han vingut a demanar si es poden emportar el nen per ser criat a Amèrica (*Io so che alle sue pene*). Pinkerton, aclaparat pel mal que ha causat, marxa, deixant als altres la discussió del tema (*Addio fiorito asil*).

Butterfly ha sentit veus i surt de la casa. Com que no troba Pinkerton, interroga Suzuki, però les respostes d'aquesta, el silenci del cònsol i la presència de Kate li fan endevinar la veritat (*Vespa! Voglio che tu risponda*). Està d'acord en entregar el nen, sempre que Pinkerton vingui a buscar-lo.

Sharpless i Kate se'n van i Butterfly es desespera. Ordena Suzuki que vagi a jugar amb el nen. Quan es queda sola, agafa l'espasa cerimonial amb la qual el seu pare es va llevar la vida. Quan va per matar-se, Suzuki li porta el nen, amb l'esperança de salvar la vida de la mare (*Tu? Tu? Piccolo Iddio!*). Butterfly s'acomiada del seu fill i li tapa els ulls. Després, es clava l'espasa i mor just quan Pinkerton torna a entrar a la casa.



L'amic americà

Jordi Torrents

Vicepresident de l'A.A.O.S.

Presentador, director i guionista de 'Parlem d'Òpera' a Ràdio Sabadell

A *Madama Butterfly* hi apareixen dos tipus de personatges: japonesos i nord-americans, dues nacionalitats fins aleshores exòtiques en el món operístic, però també en el món en general a principis del segle XX. Els Estats Units marxaven amb pas ferm cap el lideratge mundial, mentre que el Japó sortia del seu aïllament ancestral i buscava el seu lloc en un món que canviava a gran velocitat.

L'argument d'aquesta obra mestra de Puccini ens mostra una pel·lícula que esdevindria habitual on els americans abusen de tercers. En nom de no sé quin costum deplorable, el tinent Pinkerton, de l'armada estatunidenca, tria passar el temps que haurà de romandre a Nagasaki en bona companyia femenina, però de forma 'legal', celebrant un casament de durada provisional. Pinkerton, un dels personatges més menyspreables del repertori, ho resumeix molt bé, i amb gran arrogància, explicant la seva visió del "*ianqui rodamón*", que té el dret a agafar i espremer el plaer allà on es trobi. "*Un credo molt fàcil que fa gaudir la vida però entristeix el cor*" li replica el cònsol Sharpless, l'altre americà, home madur i savi amb les qualitats dels del seu gremi. Poc ha canviat, em temo, aquesta teoria fins el moment present.

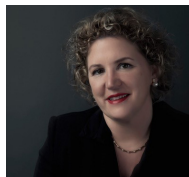
El problema esclata quan l'esposa 'provisional', la joveneta Cio-Cio-San, de només quinze anys, s'enamora del marit i es pren la pantomima seriosament en una situació que arriba a durar fins tres anys, els que Pinkerton triga a tornar, amb una criatura que va néixer d'aquella nit de noces, adornada amb el més esplèndid duo d'amor de totes les òperes. El final ja el sabeu i és corprenedor.

La nostra petita heroïna japonesa, continua sent molt estimada pel públic.

Puccini va voler adaptar l'obra teatral *Madama Butterfly: una tragèdia japonesa*, de l'autor nord-americà David Belasco (1853-1931), que havia vist representada a Londres l'estiu de 1900. Aquesta obra, al seu torn, provenia d'una relat curt, amb el mateix nom de l'òpera, original de John Luther Long (1861-1927), publicat el 1898. En ell, l'escriptor americà recreava la història en base als records de la seva germana que, esposa d'un missioner metodista, havia residit uns anys al Japó. I encara hi ha més, la vessant francesa. Pierre Loti (1850-1923), el famós escriptor francès de novel·les exòtiques, havia publicat el 1887 *Madame Chrysanthème*, que també es desenvolupa a Nagasaki i amb un argument molt similar, del qual també van beure els llibretistes de Puccini. D'aquí en va sortir una altra òpera, amb el mateix títol, una *comédie lyrique* amb música d'André Messager (1853-1929), estrenada a París el gener de 1893.

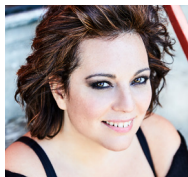
Com podeu veure, el món de les fonts literàries de *Madama Butterfly* de Puccini és ben divers i també prolífic. La nostra petita heroïna japonesa ha estat ben acompanyada, doncs, i avui en dia, malgrat el gran fracàs de l'estrena, continua sent molt estimada pel públic ja que, als sentiments punyents de l'obra s'hi uneix una música brillant i emotiva com mai, que s'enganxa a tu, espectador, i no et deixa ni en sortir del teatre.

Intèrprets



Tina Gorina Soprano
Cio-Cio-San

Ha estudiat a Girona i Barcelona i perfeccionat estudis amb Raina Kabaivanska a Verona. Ha cantat amb Jaume Aragall i Josep Carreras, entre d'altres. Ha interpretat *La traviata* i *Lucrezia Borgia* a València; *Halka* i *Un giorno di regno* a Varsòvia; *Rigoletto* als Estats Units i, en gira per Espanya, *La traviata* i *Rigoletto*. Recentment ha assumit el rol de Donna Anna a la producció de *Don Giovanni* del cicle Òpera a Catalunya.



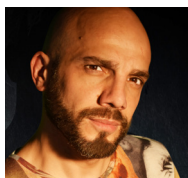
Carmen Solís Soprano
Cio-Cio-San

Nascuda a Badajoz. Ha cantat *Turandot* (Liù) a L'Auditori de Barcelona; *Alzira* de Verdi a Bilbao; *Madama Butterfly* a Bilbao, Oviedo i Santiago de Xile; *Pagliacci* a Bologna, Màlaga, Reggio Emilia i Santiago de Xile; *Un ballo in maschera* a Oviedo; *Il trovatore* a Oviedo; *Tosca* a Bilbao, Pamplona, Sabadell i Lucca; *Le nozze di Figaro* a Bilbao i *Edgar* i *Le Villi* a Madrid. És habitual en el Teatro de la Zarzuela.



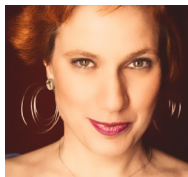
Enrique Ferrer Tenor
B. F. Pinkerton

Nascut a Madrid, va formar-se a l'Academy of Vocal Arts de Filadèlfia, i posteriorment a Madrid i Milà amb Vincenzo Spatola. Des de ben jove ha cantat als principals teatres de l'Estat, on desenvolupa un repertori tant de sarsuela com operístic, i també a teatres de renom d'Itàlia, França i els EUA. Aquesta temporada formarà part de l'estrena mundial al Teatro de la Zarzuela de Madrid amb la sarsuela *Trato de favor*, de Lucas Vidal, amb llibret de Boris Izaguirre.



Manel Esteve Baríton
Sharpless

Va néixer a Barcelona el 1978 i als 3 anys va actuar a la inauguració dels Amics de l'Òpera de Sabadell, fent de Doloré, el fill de Butterfly. Per això confessa que tornar a participar-hi en la quarantena temporada és molt especial. Va estudiar al Conservatori Municipal i amb el seu pare, el baríton Vicenç Esteve. Als 20 anys va debutar al Liceu, i així va arrencar una carrera que l'ha dut a participar a les temporades i festivals més importants del panorama espanyol.



Anna Tobella Mezzosoprano
Suzuki

Llicenciada en cant al Conservatori Superior de Música del Liceu, va debutar al Gran Teatre del Liceu l'any 2007 i a partir de llavors ha interpretat gran varietat de papers mozartians i rossinians. Ha estat premiada en concursos internacionals de cant com el Jaume Aragall, el Riccardo Zandonai o el Tenor Viñas, i recentment ha debutat en papers com el de Maddalena de *Rigoletto* i la protagonista de *Carmen* al Palau de la Música Catalana.



Jorge Juan Morata Tenor
Goro

Va néixer a València i va estudiar al Conservatori Superior de Música del Liceu. Entre els seus mestres hi ha Carlos Chausson i entre els seus guardons cal destacar el Premi Internacional Joves Talents de Torí. Ha cantat a festivals i teatres d'arreu del món, dedicat tant als clàssics de Mozart i als grans títols operístics del segle XIX italià, com a òperes barroques i oratoris. És membre fundador del Col·lectiu de Música Antiga de Sant Cugat.



Joan Garcia Gomà Baríton
Il Principe Yamadori

Va iniciar la formació amb Maria Teresa Boix i posteriorment a l'Escolania-Coral de Sant Agustí de Sabadell, on també va estudiar violí. A més de fer classes amb grans cantants, ha participat a l'Escola d'Òpera de Sabadell i a l'Acadèmia de Professionalització de Jordi Savall. Ha format part de destacades corals i ha interpretat els rols operístics de Papageno a *La flauta màgica* i Giorgio Germont i Douphol a *La traviata*, entre altres.



Juan Carlos Esteve Baix
Lo Zio Bonzo

Va néixer a Barcelona i va seguir les classes de cant amb diversos mestres com Concepción Espinosa, Jordi Homs, Francesca Roig i Carlos Chausson; i actualment continua amb la guia de J.M. Prat. Va rebre el primer premi a la Primavera Lírica de Premià de Mar. Ha representat diversos personatges de sarsuela i òpera com Don Diego a *El huésped del sevillano*, White a *Black, el payaso*, Don Basilio a *Il barbiere di Siviglia*, Sarastro a *La flauta màgica*...

Equip Artístic



Laura Obradors Soprano
Kate Pinkerton

Nascuda a Sabadell i formada al Conservatori del Liceu amb Eduard Giménez i Maria Soler, i en l'àmbit de *lied* amb Josep Surinyac. Amplia els estudis amb Svetla Krasteva i Jaume Aragall. És membre del Cor dels Amics de l'Òpera de Sabadell des del 2001. El 2011 va guanyar el XVI Concurs Mirna Lacambra amb el rol d'Stéphano de *Roméo et Juliette*, de Gounod. Posteriorment ha interpretat rols de solista en produccions professionals dels AAOS.



Alejandro Chelet Baríton
Il Commissario Imperiale

És graduà al Conservatori de Música Municipal de Barcelona i ha rebut classes de Jaume Aragall, Eduard Giménez, Carmen Bustamante i Francesca Roig. El 2021 rebé la beca de la Fundació Mirna Lacambra – Xavier Gondolbeu per interpretar el rol de Dottor Bartolo (*Il barbiere di Siviglia*), que repetirà aquest any. Com a solista, ha debutat amb Barone Douphol (*La traviata*) i Dancaïro (*Carmen*) al Palau de la Música Catalana.



Sergi Roca Bru
Director musical

Havent dirigit més de trenta produccions d'òpera, opereta, ballet i musical, és un director de prestigi internacional establert a Alemanya. És 2n Kapellmeister a l'òpera de Kiel i a partir de la temporada 2023/24 esdevindrà 1r Kapellmeister al teatre de Flensburg. Ha dirigit, entre d'altres, les orquestres Filharmònica de Gran Canària, Lübecker Symphoniker i Hamburger Symphoniker. Després de *Tosca* (2021), col·labora per segona vegada amb la Fundació Òpera a Catalunya.



Daniel Gil de Tejada
Director del cor

Treballa des del 2003 amb els Amics de l'Òpera de Sabadell, amb qui ha dirigit 36 títols, entre els quals destaca l'estrena amb l'entitat sabadellenca d'òperes com *Turandot* i *Manon Lescaut*, de Puccini, i *Otello*, *Don Carlo* i *Falstaff*, de Verdi. Daniel Gil de Tejada és un dels directors més llorejats de la seva generació; ha estat guardonat a sis concursos internacionals que l'han dut a dirigir a Itàlia, França, Polònia, Bulgària i Romania.



Carles Ortiz

Director d'escena i vestuari

Inicià els estudis de cant al Conservatori Professional de Música de Terrassa i el 1996 participà al primer curs de l'Escola d'Òpera de Sabadell. El 2001 va ser assistent d'escena de *Rigoletto* amb J. Kauffmann i el 2002 de *Carmen* amb P. Francesch, a més de debutar com a director d'escena amb *Madama Butterfly* del cicle Òpera a Catalunya. Ha realitzat més d'una trentena de títols en teatres d'arreu de Catalunya i l'Estat espanyol, a més del Teatre de l'Òpera de Donetsk d'Ucraïna.



Jordi Galobart

Escenografia

Nascut a Sabadell, Jordi Galobart va estudiar a l'Escola d'Arquitectura del Vallès. Va debutar com a escenògraf amb *L'italiana in Algeri*, de Rossini, el 2001. Posteriorment ha dissenyat les escenografies de *Madama Butterfly*, *Nabucco*, *Tosca*, *Cançó d'amor i de guerra*, *Macbeth*, *Un ballo in maschera*, *La traviata*, *Il trovatore*, *Maruxa*, *Carmen*, *Rigoletto*, *L'elisir d'amore*, *Aida*, *Roméo et Juliette*, *Norma*, *La bohème*, *Turandot* i *Le nozze di Figaro*, entre d'altres.



Esteve Gorina

Assistent de direcció d'escena

El sabadellenc Esteve Gorina es va formar a l'Institut del Teatre en l'especialitat de Direcció i Dramatúrgia, va combinar la direcció d'escena amb la pedagogia teatral i ha ampliat la formació en els àmbits de la dansa i la música fins avui. El seu currículum abasta un ampli ventall de disciplines: direcció d'escena, coreografia, disseny d'il·luminació, producció, disseny de vestuari... Col·labora amb la Fundació Òpera a Catalunya des del 2021.



Nani Valls

Disseny d'il·luminació

Natural de Barcelona. Ha treballat amb el Teatre La Cubana, Comediants, Nats Nus Dansa, Tortell Poltrona i moltes companyies de teatre i dansa; al Festival Grec de Barcelona, entre d'altres. Comença amb l'AAOS el 1999 i des de 2004 fa totes les produccions d'Òpera a Catalunya, amb un gran èxit per part del públic i de la crítica.

Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell



Associació d'Amics
de l'Òpera de Sabadell

Fa 41 anys, el 1982, la soprano Mirna Lacambra va crear l'Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell per tal d'instituir un festival d'òpera a la seva ciutat, assegurant-ne la seva continuïtat. L'octubre del mateix any 1982 es produí el primer títol en el Teatre La Faràndula de Sabadell, *Madama Butterfly* de Puccini, en el que també debutà el Cor Amics de l'Òpera de Sabadell.

Creació, l'any 1987, de l'Orquestra Simfònica del Vallès amb la doble finalitat de servir l'òpera i de poder portar la música simfònica viva a totes les poblacions de Catalunya. El seu debut operístic tingué lloc el 14 de maig en el Teatre La Faràndula de Sabadell amb *Madama Butterfly* de Puccini. L'any 1988 s'independitzà dels Amics de l'Òpera de Sabadell, constituint-se en Societat Anònima Laboral per continuar col·laborant amb l'AAOS en les produccions d'òpera.

En col·laboració entre la Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'AAOS es va endegar la idea de portar les òperes a altres poblacions. Així, el 1989 va néixer Òpera a Catalunya. El projecte va servir per garantir la continuïtat de l'Orquestra Simfònica del Vallès i difondre l'òpera i el simfònic arreu del país. Així, milers de persones han descobert el món de la música, l'òpera i el simfònic a través d'aquest projecte cultural.

Tota aquesta tasca obeeix als objectius de divulgar l'òpera i descobrir nous valors. Al llarg de 39 anys, i fins el 2001 quan la Fundació Òpera a Catalunya pren el relleu, s'han realitzat més de 900 espectacles a Sabadell, Girona, Granollers, Lleida, Manresa, Reus, Sant Cugat del Vallès, Tarragona, Tortosa, Vic, Viladecans, Mataró, Badalona, Vilafranca del Penedès, Terrassa, Olesa de Montserrat, Sitges, Valls, Cervera, Balaguer, Figueres, Festival de Cap Roig i Festival de Blanes. Fora de Catalunya hem anat a Andorra, Oviedo, Múrcia, Jerez de la Frontera i Montevideo.

L'any 1996 es crea l'Escola d'Òpera de Sabadell, a la qual s'accedeix per mediació de proves de selecció a través del Concurs Mirna Lacambra. L'Escola s'adreça a la professionalització de joves cantants els quals tenen l'oportunitat de formar-se i participar en un muntatge professional per primer cop. Aquestes característiques la fan única a l'estat, donant oportunitat a joves valors.

Aquest és el perfil d'una entitat activa i jove que, gràcies als socis, columna vertebral de l'Associació, i el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Sabadell, el Ministerio de Cultura – INAEM, la Diputació de Barcelona i la Fundació Banc Sabadell, no perd la iniciativa ni el seu coratge al llarg de 41 anys.



el silenci mai havia sonat tan bé

Moventia, a través del transport públic i privat, lluita cada dia per una mobilitat més silenciosa i sostenible. Col·laborant amb la Fundació Òpera a Catalunya volem acostar-te a que gaudeixis dels sons que realment importen.



moventia

en moviment des de 1923



1.800 m² més de salut per viure millor!

Nous espais d'Àptima
Centre Clínic Sabadell amb
totes les especialitats mèdiques i
quirúrgiques al teu abast.

Àptima Centre Clínic
a prop teu i a prop
de la cultura.

Sabadell: c/ Concepció, 1
Terrassa: Plaça Drets Humans, 3
Sant Cugat: c/ Amposta, 22

93 736 70 20
aptimacentreclinic.com

  @aptimacentreclinic



Àptima
Centre Clínic
MútuaTerrassa
Sabadell

**Ets a prop
de viure millor**

XAVIER SABATA VESPRES D'ARNADÍ InVisibili

Xavier Sabata contratenor
Dani Espasa clavecí i director
Vespres d'Arnadí

Recital d'àries barroques amb obres
d'Albinoni, Bononcini, Lotti,
Ristori, Porta, Gasparini, Porpora,
Mancini, Giacomelli i Sarro

Dissabte
29 ABRIL
2023
18.30 h

Cor Amics de l'Òpera de Sabadell

A l'ensens de la fundació de l'Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell es crea el Cor. La seva primera intervenció fou amb l'òpera *Madama Butterfly* de Puccini el 7 d'octubre de 1982, dia de la presentació al públic de l'AAOS. Els 40 anys passats i les gairebé 1000 representacions d'òpera, sarsuela i concerts han conferit al Cor una molt forta experiència dintre del món de la lírica. Ha actuat al Gran Teatre del Liceu en substitució del seu cor, en l'òpera *Maria Stuarda* i el públic i la premsa van elogiar-lo. Després de l'incendi del Gran Teatre del Liceu es va crear una Federació d'Associacions d'Amics de l'Òpera de Catalunya, presidida per Mirna Lacambra, pro reconstrucció del Teatre, i el primer en actuar a les Rambles de Barcelona, davant del Teatre del Liceu, fou el Cor de l'AAOS. El cor està format per una seixantena de cantaires de Sabadell, Barcelona i comarca. L'any 2003 va assumir la direcció del cor el mestre Daniel Gil de Tejada. També compta amb la col·laboració de la pianista Andrea Álvarez. A partir del 1989 participa en el cicle Òpera a Catalunya, que organitzat per l'AAOS, porta l'òpera a diverses poblacions catalanes.



Sopranos

M^a Gracia Arredondo
Consol Balagué
Loreta Bartkeviciute
Alba Boix
Rosa M. Campmany
Dolors Casajuana
Adriana Maria de León
Esther de Santos
Justina Godino
Margarita Martinez
Ana Mas
Elaine McDaid
Eugènia Montenegro
Laia Puigmartí
Rosa Maria Ramirez
M^a Esperança Vergés

Mezzosopranos i Contralts

Mariela Cecilia Ferraioli
Teresa M. Mañosa
Mariya Melnychyn
Silvia Morral
M. Àngels Polop
Marta Roca
Cristina Salmons
Olha Shvydka

Tenors

Eladi Adell
Gustavo Ardaya
Salvador Esplugas
Jaume Fonollà
Josep M^a Guix
Victor Martinez
Isidre Ramón Obregón
Pere Olivella
Carles Ortiz
Josep Perea
Alexeider Pérez
Andrés Rodriguez

Barítons i Baixos

Alejandro Chelet
Jordi Ferrer
Fabián Francisco Reynolds
Roger Reverter

Director

Mtre. Daniel Gil de Tejada

Sotsdirectora

Andrea Álvarez

Orquestra Simfònica del Vallès

L'Orquestra Simfònica del Vallès (OSV) és una realitat que porta la música al cor de les persones des del 1987. Entenem la música com a vehicle de transformació de les societats.

SOM diferents: Amb un model de gestió únic a Espanya, els músics i els treballadors són propietaris de l'empresa. La responsabilitat de compartir la gestió estimula la implicació i el sentit de pertinença.

SOM eclèctics: La nostra diversitat es tradueix en una programació variada, tant de contingut com de format, destinada a crear experiències úniques per a tot tipus de públics, fins i tot el que encara no ha gaudit mai d'un concert simfònic.

SOM propers: Som l'orquestra que col·labora amb més solistes i cors del país. Apossem pel talent musical del territori i compartim escenari i temporada amb solistes i formacions que troben en nosaltres un veritable company de viatge.

A més, des de la nostra fundació som l'orquestra titular del circuit Òpera a Catalunya i som membres fundadors de la Fundació Òpera a Catalunya (2020). Han estat els nostres directors titulars: Albert Argudo, del 1988 al 1992; Jordi Mora, del 1993 al 1997; Salvador Brotons, del 1997 al 2002; Edmon Colomer, del 2002 al 2005; David Giménez Carreras, del 2006 al 2009, Rubén Gimeno, del 2009 al 2016 i James Ross del 2017 al 2018. Des del setembre del 2018, n'és el director titular Xavier Puig.



FORMACIÓ ORQUESTRAL

Director titular

Xavier Puig

Responsable de programació

Jordi Cos

Concertino titular

Marta Cardona

Concertino associat

Javier Mateos

Violins 1rs: María Dolores

González*, Canòlich Prats**, Narcís Moltó, Joaquim Giménez, Helena Muñoz, Xavier Buira i Irina Galstian

Violins 2ns: Giovanni Giri*,

Gala Cebotari**, Pamela Muñoz, Xavier Riba, Inés Sanchís i Ruslana Popa

Violes: Joan Félix*, Glòria

Casanovas**, Lynn Jo Barton, Josep Bosch i Lluís Cabal

Violoncels: Romain

Boyer*, Eva Otero**, Montserrat Biosca i Joan Esplugas

Contrabaixos: Joan

Colléll*, Manel Ortega** i Joan Cantallops

Flautes: Elisabet Franch*,

Marta Torres** i Pol Abellán

Oboès: Òscar Diago*,

Roberto Ordax*, Enric Tudela** i Núria Moreno

Clarinets: Toni Galán*,

Jose Maria Martínez** i Anna Lladó

Fagots: Pau Solà*

i Sara Carbonare**

Trompes: Carles Lizondo*,

Sergi Chofre**, Carles Domingo i Laureà Vicedo

Trompetes: Josep Lluís

López*, David Urrutia* i Alexandre Baiget**, Aitor Muñoz i Jaume Prat

Trombons:

Francisco Palasí*, Pol Vilar*, Sergi Alonso** i Jordi Riera**

Tuba:

Cesc Domenech*

Timpani:

Francisco José Sánchez* i Marc Cabero*

Percussió:

Dani Guisado*, Javier Delgado, Sabela Castro i David Negrié

Arpa:

Carme Ubach*

EQUIP DE GESTIÓ

Gerent

Oscar Lanuza

Direcció Financera

Núria Sales

Desenvolupament estratègic

Martina Ribalta

Cap de Comunicació

Blanca de Carreras

Direcció Tècnica

Carmina Martínez

Àrea tècnica i projectes

David Santamaria

Arxiu musical

Irina Galstian

Encarregat d'orquestra

Joaquim Giménez

Regidor d'orquestra

Nil Sarró

Comptabilitat

Mari Cruz Chica

Comunicació

Maite Sabalette

Secretària

Cristina López

* Solista ** Assistent solista

Perquè
vols

sentir **com a teves**
centenars d'històries

LA VANGUARDIA





FUNDACIÓ
ÒPERA
CATALUNYA

ÒPERA CATALUNYA
35è CICLE

PROPERA ÒPERA



IL TROVATORE

de G. Verdi

ABRIL—MAIG 2023

Sabadell (26, 28 i 30 abril), Tarragona (5 maig), Granollers (7 maig),
Manresa (10 maig), Sant Cugat del Vallès (12 maig), Reus (16 maig),
Girona (19 maig) i Vic (21 maig).

MANRICO **Gustavo Porta** | LEONORA **Maribel Ortega**
IL CONTE DI LUNA **Carles Daza** | AZUCENA **Laura Vila**
FERRANDO **Jeroboám Tejera** / **David Cervera**
DIRECTOR MUSICAL **Daniel Gil de Tejada**
DIRECTOR D'ESCENA **Carles Ortiz**

Cor Amics de l'Òpera de Sabadell
Orquestra Simfònica del Vallès

www.operacatalunya.cat



The image features a large, stylized graphic of the letters 'B' and 'C' in white. The 'B' is on the left, and the 'C' is on the right. They are both very large, with the 'C' being partially cut off on the right edge. The background is dark, and the letters are set against a lighter, circular backdrop that is also partially cut off.

B

C

B Sabadell
Fundació

Cultura.
Educació.
Investigació.

www.fundaciobancsabadell.com